

25

Colecția POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

MIRCEA BRATEȘ

AȘTRIDA

★

EDITATĂ DE REVISTA ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ

MIRCEA BRATEŞ

ASTRIDA

*

Colecţia "Povestiri Ştiinţifico-Fantastice"

25

Capitolul I

UN ASTRU VAGABOND

Prima picătura, mare şi grea, îi căzuse pe frunte. Aici se desfăcu în zeci de perle argintii, care alunecară leneş, la vale, pe obraji. Profesorul Mironescu îşi ridica încet pleoapele grele de oboseală şi privi supărat cerul, de unde căzuse primul strop de apa. Alungaţi de un vânt uşor, câţiva nori se fugăreau încoace şi-ncolo pe bolta senina până acum câteva clipe, şi încet, încet pânza de lumina cenuşie se pierdu şi ea.

Mironescu se sprijini mai bine pe braţele curbate ale fotoliului şi privi de astă-dată spre casa. Nici un semn de viaţa. Nici măcar Matilda nu apăruse să-l mustre. Cu atât mai bine. Şi în timp ce ploaia sparse, cu răpăitul ei sonor, liniştea care-l înconjurase în după-amiaza aceasta, profesorul se trase încet sub umbrela mare de soare care, la câţiva paşi de el, străjuia înfiptă în masa verde de vilon. Aici era bine.

Ploaia care se desfăcea ca o perdea de mărgele mari acoperi întreaga gradină, iar într-o clipă locul pe care mai înainte Mironescu moţăia liniştit fu prins şi înecat de puhoiul ce se rostogolea acum din cer. Singură, fâşia de iarba de sub umbrela mare vărgata era uscată. Mironescu îşi înfundă bine mâinile în buzunarele hainei de casă şi trase aerul în piept. O boare rece care însoţea ploaia tulburase căldura deasă, obositoare ce-l înconjurase până acum. Mai trase o data tare, cu nesaţ, aerul răcoros în piept şi deschise ochii de-a binelea. Aerul rece şi mirosul plăcut, uşor înţepător al brazilor din jur îi

gâdilau nările.

– Are sa treacă repede! gândi el cu voce tare privind, pe sub marginile festonate ale umbrelei uriaşe, cerul care se încăpăţâna sa rămână totuşi cenuşiu.

Ploaia însă se înteţi şi rafale puternice, piezişe de apă călduţa veniră să tulbure liniştea fugarului. După ce îşi trase picioarele sub pavăza mesei, Mironescu mai încercă să reziste câteva minute, dar pârăiaşele de apă, ajunse dincolo de marginea locului uscat, îl făcură să se răzgândească. Înciudat, îşi ridica uşor gulerul hainei şi, la început cu paşi grăbiţi apoi în salturi mari, trecu în grabă cei câţiva metri care-l despărţeau de chioşcul din mijlocul grădinii.

Ajuns în prag, îşi scoase haina uda, îşi scutură pantalonii uşor stropiţi şi privi cu regret întinderea verde care până departe era prinsă în reţeaua deasă a ploii. Pătrunzând în pavilion, fu învăluit de îndată de un aer cald, înăbuşitor. Rămase o clipă nedumerit în mijlocul camerei şi privi în jur; recunoscu mulţumit mirosul de piele al garniturii de birou, amestecat cu aroma fină a tutunului de pipă. Nimic nu se schimbase, deşi nu mai intrase de mult aici. Toate erau la locul lor: şi canapeaua largă, care mergea de-a lungul peretelui, şi cărţile aruncate la întâmplare pe biroul scund. Matilda învăţase de mult – îngrijea de Mironescu de aproape douăzeci de ani – că prerogativele ei domestice se opreau la graniţa aceasta – a cărţilor şi biroului profesorului Aşa că de câte ori intra în acest pavilion, ea nutrea un sentiment de nemulţumire; cu atât mai multă ciudă gonea praful de pe cărţi şi mobilă şi lăsa să alunece deoparte peretele transparent al pavilionului. Aerul parfumat de grădină venea să pătrundă – ca o răzbunare naivă şi ascunsă a Matildei – prin colţurile cele mai depărtate şi printre hârtiile interzise asaltului ei menajer.

Acelaşi lucru îl făcu acum şi Mironescu. Apropiindu-se de peretele gros de vilon, privi afară. Se întunecase de-a

binelea, deşi amurgul era încă departe; perdeaua de ploaie continua să acopere încă întinderea parcului, dar şiroaiele filtrau de astă dată drept spre iarba udă. Apăsă butonul de ivoriu, şi peretele alunecă uşor. Lăsând aerul puternic ozonat să pătrundă în cameră, Mironescu se îndreptă spre canapeaua largă şi, din mers, îşi trecu copilăreşte mâinile cu degetele desfăcute prin părul ud. Aprinse apoi lampadarul, al cărui picior stătea sprijinit de colţul mesei joase, şi se întinse, cu mâinile sub cap, privind întunericul de afară, care refuza să se destrame. Se simţea bine; doar puţin obosit. Şi se lăsă prada gândurilor.

Curând însă, uşa de la intrare se deschise cu zgomot, iar în cameră intră Matilda, care acum întârzia în prag scuturându-şi ploaia de pe ea.

– Aici mi-eraţi, tovarăşe profesor? începu dojana. Mironescu zâmbi. Dincolo de cercul de lumină pe care-l arunca lampadarul, se vedea greu. Se ridică în coate şi, ferindu-şi ochii de razele piezişe, căută să pătrundă semiîntunericul odăii. De data aceasta izbucni însă în râs.

Matilda, îngrijorată că nu-l vede venind spre casă deşi ploaia continua să cadă cu furie, se gândise să plece după el. Dar cum mersul prin ploaie constituia o problemă care nu se putea rezolva aşa de uşor, ea se înarmase cu o umbrelă uriaşă; la aceasta adăugase o haină de ploaie lungă şi largă şi nişte şoşoni enormi, care-i ajungeau până la genunchi. Aşa cum stătea în pragul uşii, căznindu-se să intre o dată cu umbrela, mai largă decât canatul, învelită toată, din cap până în picioare, în vilonul alb-lăptos, părea mai degrabă o arătare ciudată, în care numai ochii vioi, şireţi şi obrazul zbârcit ca o smochină îi aminteau profesorului de buna şi blânda Matilda. De aceea şi izbucni în râs. Se dădu jos şi grăbit se apropie de ea încercând s-o ajute.

– De ce râdeţi? îl întâmpină aceasta ofensată. Eu stau ca omul în casa şi v-aştept să veniţi. Nimic. Afară plouă

de crezi ca e potop, şi dumneavoastră nicăieri…

– Dar… bine, Matilda… eram…

– Nu eraţi nicăieri. Că vă caut de un veac prin toată grădina. Am fost până la margine… credeam că v-a prins sub nuc…

– Vai, sărmana Matilda.

– Sărmana Matilda… sărmana Matilda… mai bine veneaţi la timp în casă. Acum… mă mai usuc eu? Şi… dumneavoastră?… Cum o să ajungeţi în casă? Mai staţi mult pe aici?

Matilda pronunţase "pe aici" uitându-se cu ciudă la pereţii acoperiţi cu cărţi, la harta uriaşă a cerului care se întindea cât jumătate din încăpere şi la cele câteva mici aparate şi lentile împrăştiate prin cameră.

– Mâncaţi, desigur, acasă astă-seară, nu?

Mironescu se întorsese din nou spre grădină şi privea gânditor. Ploaia se rărise şi pe un colţ din cer apăruseră pete albăstrui cu vagi irizaţii aurii.

– Nu cred, Matilda. În orice caz, nu acum. Poate târziu, când mă reîntorc…

– Iar vă duceţi la…? Nici pe ploaia asta nu renunţaţi?

Matilda evitase să spună unde. Pentru dânsa aceasta nouă preocupare a lui Vlad Mironescu constituia de-a dreptul o scrânteală. Dar se ferea să i-o spună. Nu pentru că părerea ei n-ar fi însemnat mare lucru, dar, simţind pasiunea pe care acesta o pusese în ultima sa invenţie, n-ar fi vrut să-l supere.

Vlad Mironescu nu era un original. Dar avea ciudăţeniile sale, iar faima lui de savant estompase de mult aceste mici curiozităţi, care în repetate rânduri se dovediseră a fi sâmburele unor concepţii şi ipoteze uluitoare. Aşa cum stătea în dreptul ferestrei larg deschise, luminat uşor de razele lampadarului, Mironescu îi părea Matildei un uriaş al închipuirii el, care urma să străbată curând drumuri şi spaţii nebătute încă de nimeni. De altfel, la aceasta se gândea acum şi el.

Titularul catedrei de astrofizica era un bărbat între două vârste, de statură mijlocie, cu umerii largi; avea capul aşezat pe trunchi ca acela al păpuşilor de cârpă stângaci făcute. La prima vedere îţi făcea impresia că n-are gât; privit din spate însă, ceafa vânjoasă şi roşie, pe care părul era întotdeauna tuns scurt, scurt de tot, nu făcea decât să întărească impresia de masivitate a întregii staturi. Ochii albaştri, plini de vioiciune, nasul drept, sprâncenele frumos arcuite, fruntea largă şi bombată, armonia liniilor feţei îţi dădeau dreptul să-l socoteşti un bărbat cu care natura fusese darnică.

Urcase treptele carierei didactice în goana mare. Lucrările sale îl impuseseră de la început drept un cunoscător perfect al fenomenelor cereşti. Treptat numele lui depăşise graniţele ţării şi în ultimii ani fusese decorat în nenumărate rânduri şi numit membru al unor academii şi societăţi ştiinţifice din ţări care se află răspândite în întreaga lume. Recent, observatorul din Pulcovo îi încredinţase elaborarea câtorva subiecte pentru unul dintre tratatele moderne asupra radioastronomiei, care urma să se tipărească în scurt timp.

În urmă cu doi ani făcuse vâlvă în lumea întreagă descoperirea unei planete necunoscute până atunci, iar la începutul acestui an, profesorul Mironescu publicase – spre satisfacţia întregii lumi ştiinţifice – datele unor descoperiri de prim-rang în cadrul fotografierii electronice şi măsurării fotoelectrice a strălucirii asteroizilor.

Imaginase chiar un telescop electronic care folosea convertizorii de imagini[1] şi obţinea astfel o diminuare a timpului de expunere, care, datorită acestui dispozitiv, se

---

1 Convertizor de imagini tub electronic permiţând să transforme o imagine optică – care se formează pe o catodă fotoelectricâ – într-o imagine care se desfăşoară pe un ecran fluorescent datorită electronilor ieşiţi din catodă.

reducea la a zecea milionime de secundă.

Astfel continua un lung şir de invenţii, care demonstrau o pregătire excepţională; în orice caz, Mironescu şi şcoala sa reuşiseră să creeze o pleiadă de fizicieni şi astronomi remarcabili, care reprezentau mândria ştiinţei noastre.

În urmă cu câţiva ani, unul dintre elevii săi, dezvoltând câteva dintre sugestiile profesorului, lansase primele rachete teleghidate la înălţimi nebănuite până atunci; un satelit artificial de dimensiuni mari, lansat mai târziu, mărise faima lui Mironescu, care, împreună cu elevii sai apropiaţi, elaborase schema de construcţie şi generatorul de energie motrice.

Spiritul inventiv al profesorului părea că renaşte de fiecare dată mai dinamic, mai bogat şi plin de elemente uimitoare. Părea că oboseala îl ocoleşte pe omul acesta, şi faptul constituia pentru toţi un mister. Rareori însă era cuprins de o senzaţie de nelinişte, de teamă, de nemulţumire, şi după- amiaza de azi făcea parte din acele perioade scurte în care profesorul dispărea din mijlocul laboratoarelor, sălilor de curs, îşi părăsea studenţii şi colaboratorii şi se retrăgea aici, în vila lui ascunsă în mijlocul unui parc imens. Şi, de obicei, de aici se reîntorcea parcă mai vesel şi uneori chiar multe dintre ipotezele sau elementele tehnice descoperite de el porneau din liniştea acestor zile. De data aceasta însă, oboseala cedase locul unei nemulţumiri ciudate.

Mironescu era singur; în afară de Matilda, care-i îngrijea casa, el nu avea pe nimeni. Singurătatea pe care o resimţea de îndată ce trecea pragul casei sale îi apăsa uneori greu de tot. La cursuri, în laboratoare, pe sălile institutului, înconjurat de zgomotul neîntrerupt, de acel du-te-vino atât de caracteristic, studenţii cu intervenţiile lor, cu întrebările şi experienţele, – toate acestea rupeau parcă o parte din pânza aceasta de singurătate care îl copleşea şi-l făcea să se simtă nemulţumit.

Întreaga satisfacţie pe care ţi-o poate da preţuirea

celorlalţi – care rămân totuşi străini –, gloria, succesul sunt lipsite de viaţă, pierd din strălucire atunci când nu sunt împărtăşite în căldura şi liniştea unui cămin sau când nu sunt însoţite de înţelegerea cuiva apropiat.

Matilda era bătrână şi zilele sau anii îi erau număraţi. Şi atunci avea să rămână şi mai singur, închis în sihăstria aceasta sufletească. Până când?

La aceasta se gândea Mironescu şi la încă ceva. De câţiva ani, gândurile sale alergau departe, departe de tot. Izbutise să demonstreze că viaţa şi formele ei superioare de pe pământ nu sunt unice în univers şi probabil că acesta nu e singura planetă pe care îşi făcuse apariţia omul.

Preocupat şi obsedat îndeaproape de aceste ipoteze, Vlad Mironescu eşafodase într-una dintre perioadele sale de activitate un sistem de comunicaţie interplanetară. Şi de la încercări timide, privite cu oarecare îndoială, astăzi tentativele lui Mironescu se înmulţiseră şi căpătaseră o ritmicitate şi o periodicitate anumită. De altfel, şi în alte puncte de pe glob se adoptase sistemul său.

Vlad Mironescu încerca de câţiva ani să intre în comunicaţie cu fiinţele de pe alte planete.

Şi aproape în fiecare seară, instalaţiile sale şi ale celor câţiva fizicieni adepţi transmiteau mesaje spre spaţiile interplanetare. Tentativele lor rămăseseră însă infructuoase până acum şi, deşi ţinuse chiar la un moment dat să transmită "lecţii" lungi explicative asupra lexicului, asupra felului nostru de viaţă, asupra…

– A stat ploaia, tovarăşe profesor. E timpul să mergeţi…

Matilda se folosise de acest răgaz şi mai aranjase, pe ici pe colo, cele din pavilion. Şi în timp ce Mironescu călătorea cu gândul dincolo de atmosferă, ea îşi continuase metodic investigaţiile obişnuite.

Afară, ploaia se oprise într-adevăr. Cerul din plumburiu, cum era până acum, devenise albastru. De un albastru închis, ca în pozele de iarnă, cu zăpadă, fulgi şi fond

albastru marin. În depărtări, atât cât se putea vedea prin frunzişul pe care atârna poleiul picăturilor de apă. Apunea un soare roşu, sângeriu. Era târziu.

Mironescu se rupse cu greu din vălmăşagul gândurilor. Îşi strânse înfrigurat haina pe dânsul şi, însoţit de Matilda, bucuroasă că scapă de ciudăţenia acestui pavilion, ieşi în grădină. Aerul proaspăt îi făcu bine; grăbi pasul şi porni spre casă, care se vedea dincolo de brazii înalţi răzleţiţi în drum.

În clipa următoare însă, Matilda, care-l urma liniştită, scoase un strigăt gâtuit şi se opri strângându-l nervos de braţ pe Mironescu.

Acesta se întoarse şi zări uimit cum pe faţa Matildei sa întipărise o spaimă nemărginită, un amestec de frică superstiţioasă şi mirare. Matilda dusese mâna întinsă, cu degetele crispat răsfrânte, spre cer şi încerca să explice. Vorbele nu-i ieşeau însă din gâtlejul gâtuit de o forţă nevăzută

– Matilda, ce e cu dumneata? Matilda!! ţipă profesorul.

Cu greu, aceasta izbuti să se stăpânească şi şopti înfrigurată în timp ce continua să arate cerul:

– Pe cer… umblă… umblă… o stea. Mare!

Într-adevăr profesorul Vlad Mironescu izbuti să mai vadă, pierzându-se spre orizont, ceva ce semăna cu o stea strălucitoare. Mersul ei lent, mărimea cu totul neobişnuită şi strălucirea ciudată îl uimiră şi pe dânsul.

Grăbi pasul spre casa în timp ce Matilda, care nu-şi revenise încă, încerca gâfâind să-şi potrivească paşii ei mărunţi cu mersul grăbit al profesorului.

Capitolul II

GÂNDURI CIUDATE

Sirena locomotivei sfâşie brutal liniştea grea care se întinde de-a lungul câmpiei cufundate în întuneric. O dată, de două ori. Glasul bitonal al uriaşului îmbrăcat în zale lăcuite se duce departe şi se sfarmă izbindu-se de perdeaua de plopi înalţi care străjuiesc şoseaua.

Totul doarme. E linişte, o linişte grea care cuprinde şi casele din depărtare, dincolo de şerpuirea albă a drumului.

Se pare că în trenul care aleargă neobosit, trecând ca fulgerul peste macazuri, toţi călătorii au adormit de mult. Doar cabina mecanicului lasă să străbată, dincolo de pereţii de cristalit gros, o lumină lăptoasă, difuză, care mătură bezna de pe şinele de oţel.

Instalat comod într-un fotoliu, mecanicul urmăreşte atent oscilaţiile policolorate care apar periodic pe ecranul din fata sa. Butoanele îngropate în mozaicul mesei de comandă îşi aruncă fosforescenţa pe faţa lui, împrumutându-i contururi şi umbre ciudate.

Liniştea s-a întins şi în cabină, punctată de ţăcănitul ritmic al aparatelor de bord. Din când în când doar, podeaua saltă scârţâind uşor, şi respiraţia liniştită a mecanicului creşte terminându-se cu un oftat.

E târziu, şi somnul pândeşte viclean.

Un zgomot înfundat, un scrâşnet scurt de frâne, şi colosul de metal s-a oprit. E ultima oprire înainte de oraşul luminat care se zăreşte vag în depărtare.

Expresul se apropie de capitală…

Într-unul dintre compartimente, Sergiu Turtureanu a tresărit.

A adormit? încercă să pătrundă dincolo de negura deasă care s-a aşternut afară şi, nereuşind, îşi sprijini coatele pe măsuţa incomodă şi priveşte în jur. Lumina unicului bec lipit de plafonul cabinei arunca pete albastre şi negre care, mânate de legănatul capricios al trenului, sar jucăuşe pe feţele celor ce-au adormit.

E linişte şi cald. Poate puţin prea cald.

Sergiu îşi desface braţele şi încearcă să-şi destindă muşchii. Sunt câteva ore de când, imobilizat pe canapeaua comodă, s-a lăsat pradă unei amorţeli uşoare care l-a cuprins încet, furişându-se pe nesimţite de-a lungul picioarelor şi braţelor. De un timp încoace se simte uşor ca şi cum ar pluti, iar simţurile-i aţipesc.

S-a ridicat greoi şi a ameţit puţin. Din cauza furnicăturilor care i-au cuprins tălpile, se împiedica în timp ce încearcă să iasă pe culoar.

O dată ajuns, apasă braţul nichelat al ferestrei; geamul se lasă uşor, fără zgomot şi răcoarea nopţii pătrunde violent, îmbrăţişând dureros fruntea şi ochii lui Sergiu.

E complet treaz şi gândurile-i aleargă ca şi în urmă cu câteva clipe, când somnul îl ameţise puţin, ca şi acum câteva ore când s-a suit, în grabă, în compartiment cu aceleaşi gânduri vii şi-nvolburate, izbindu-se năvalnic între tâmple.

Închide pentru o clipă ochii şi în spatele pleoapelor imaginile se succed vertiginos. Să se fi înşelat oare? Se poate? Se poate, de ce să nu se poată? Şi Ptolemeu[2] se înşelase când socotise că pământul e centrul universului.

Sergiu zâmbi pentru sine. Îşi scoase pachetul de ţigări pe oare-l ţinea ca de obicei, bolit, într-unul din buzunarele hainei şi-şi alese o ţigară. Se sili să facă acest lucru cu atenţie, cu migală chiar, pentru ca astfel să-şi poată abate gîndurile.

Nu reuşi. Cu o persistenţă obositoare, gândurile-i reveneau şi se fixau pe aceeaşi imagine obsesivă.

Şi trenul ăsta care merge atât de încet. Parcă se târăşte, gândi Sergiu, viind să contrazică mintal evidenţa

---

2 Claudiu Ptolemeu. Astronom grec, născut în Egipt, în al doilea secol al erei noastre. Teoria sa conform căreia pământu este fix, iar celelalte planete se învârtesc în jurul său a fost în mod strălucit răsturnată pe baze ştiinţifice, de astronomul polonez Nicolai Copernic. Acesta a demonstrat dubla mişcare de rotaţie a planetelor: aceea în jurul unui ax propriu şi aceea în jurul soarelui.

pomilor care treceau fulgerător prin faţa geamurilor. „De-ai ajunge mai repede… mai repede… să pană capăt nesiguranţei…”

Închise geamul şi, clătinându-se, se îndreptă spre vagoanele din urmă. Liniştea cuprinsese trenul, şi culoarele erau pustii. Păstrându-şi cu greu echilibrul, Sergiu trecu şi de ultimul compartiment şi-şi turti nasul de geamul uşii care închidea şirul vagoanelor. Deschise larg amândouă canaturile şi, sprijinindu-se cu braţele ridicate de marginea uşii, privi afară.

Şinele se desfăşurau ca nişte panglici albastre, şerpuite, din ce în ce mai înguste, din ce în ce mai subţiri şi mai apropiate. Colo departe, unde păreau că se întâlnesc, nu se putea zări decât un punct care strălucea în bătaia lunei.

Sergiu ridică capul şi privi cu teamă cerul. Se feri puţin şi zâmbi ruşinat.

„Mă minţi sau nu?”. Sfertul de lună agăţat sus de tot rămase însă nemişcat şi fără răspuns.

„Are să plouă mâine”, se pomeni zicând cu voce tare Sergiu. Puţin speriat se întoarse. Nu era nimeni. Platforma era goală şi culoarul la fel.

„Ce copilărie!”, gândi Sergiu. Doar el singur coordonase cu câteva ore înainte toate datele primite telefonic şi stabilise amănunţit vremea probabilă. „Vreme frumoasă, cald şi nici urmă de ploaie”, ar fi putut răstălmăci comunicatul redactat.

Şi totuşi, Sergiu exclamase „Mâine are să plouă”, exact ca mătuşa Dina, care îl învăţase în urmă cu douăzeci de ani acest lucru.

– Vezi tu, Sergiule, cum stau colţurile sfertului de lună? Dacă ai agata o găleată plina cu apă de coltul de jos, cum ar sta ea? Liniştit şi nu s-ar vărsa. Nu-i aşa?

– Aşa! confirmase atent copilul de atunci, pentru care cerul şi misterele sale începuseră să constituie un nebănuit punct de atracţie.

– Ei bine! continuă mătuşa Dina pregătindu-şi savant surpriza, dacă luna ar fi cu colţul de jos dar mai înapoi… Înţelegi puiule? se interesă ea din nou.

– Înţeleg tan' Dina… doar nu sunt copil! repetă el, însuşindu-şi cuvinte auzite cândva.

– Ei… dacă am atârna o găleată de colţul de jos… ei, bine… găleata s-ar vărsa.. Şi a doua zi deci… va ploua! sfârşi ea satisfăcută.

Scena aceasta îi reveni în minte lui Sergiu la fel de clară ca acum douăzeci de ani… "Tan’ Dina" nu mai era de mult. Sergiu devenise conducătorul unei mari staţiuni de meteorologie şi astrofizică experimentală, „om aşezat”, cum îi plăcea singur să-şi spună, şi totuşi privise luna şi colţul de jos puţin aplecat.

„Ba n-are să plouă”, întări el de astă-dată iar cu voce tare. Şi ameninţă zâmbind felia galbenă, care urmărea impasibilă cele ce se petreceau în noapte.

…„Dacă nu m-am înşelat şi… şi mai ales dacă am s-o pot dovedi… – îşi continuă cu voce tare Sergiu un gând, început ceva mai târziu – da… dacă e adevărat!… Phii, ce poveste!… Ce poveste!” termină el.

Era de altfel şi timpul.

Reţeaua de linii care se lărgise între timp, luminile policolore şi zgomotul atât de familiar al marilor gări anunţa că expresul de vest intrase în Bucureştiul pe care-l învăluiau zorile.

Capitolul III

PLOAIA DE STELE

Nardina îşi prinse braţele sub cap şi continuă să privească bolta înstelată.

„Oare unde o fi Sergiu acum? O fi ajuns? Nu, nu se poate”.

Nardina zâmbi pentru sine.

Intrase gâfâind pe peron cu câteva minute înainte de plecarea trenului. Aducea frumos împachetate periuţa şi pasta de dinţi, pe care Sergiu, ca de obicei, le uitase.

Îl vede şi acum pe Sergiu suit pe scara vagonului care pornise încet. Părea îngândurat şi absent. După ce îşi sărută distrat sora pe frunte, îşi înfunda pacheţelul într-un buzunar şi urca treptele. Îl mai zărise o clipa la geam şi apoi totul dispăruse în bezna.

De fapt, Nardina nu era sora lui. Şi, de altfel, Nardina nu fusese întotdeauna Nardina.

Când, în urma cu atâţia ani, fetiţa intrase în casa, adusă de mână de mama lui Sergiu, acesta o privi curios şi îngăduitor. Ea îi înfrunta curajos privirea, deşi inima ei mica bătea să se spargâ pentru că uriaşul acesta în uniformă – Sergiu intrase de câţiva ani în liceu – o cam speriase.

Satisfăcut de examenul rapid pe care fetiţa – viitorul lui tovarăş de joaca – îl suportase cu îndrăzneală, Sergiu o luă de mâna, şi întrebările începură să curgă:

– Cum te cheamă?

– Leonarda.

– Pe mine Sergiu Turtureanu. Aşa trebuie să spui. Care e numele tâu?

– Leonarda, ripostă cu încăpăţânare micuţa…

– Leonarda… pufni dispreţuitor Sergiu, tu n-ai tată, n-ai mama, pe ei cum îi cheamă?

Ochii cenuşii ai fetiţei se tulburară, şi colţurile inimos arcuite ale buzelor începură să tremure dureros.

– Sergiule! îl dojeni mama lui.

– Iartă-mă, mamă… n-am ştiut.

Cu mult mai târziu, Sergiu află că părinţii Leonardei, rude îndepărtate, muriseră, lăsând singură această fetiţă, care urma să devină Nardina de acum. Ca s-o

împace, Sergiu o luă ocrotitor pe după umeri şi o întrebă din nou:

– Leonarda, spui?

– Da… răspunse fata cu jumătate de glas.

– Nu-mi place! Leonarda… gândi cu voce tare Sergiu… Leonardina… Nardina… hm, da. Am să-ţi spun Nardina. Aşa are să te cheme… Nardina, termină Sergiu fără drept de apel, îţi place?

– Da, îmi place… mult! consimţi fetiţa.

Şi aşa începuse prietenia aceasta, care dura şi azi, purtând pecetea dominaţiei lui Sergiu, pe care fetiţa o suportase cu admirare la început, cu admiraţie şi obişnuinţă mai târziu.

Iar azi, când îl petrecuse la gară, îşi dăduse seama – revelaţia venise pe neaşteptate – că jocul se transformase.

Îl iubea.

Nardina se ridică şi se sprijini în coate. Noaptea era frumoasă şi de pe căpiţa de iarbă cosită, cerul înstelat i se părea atât de aproape.

Sergiu o învăţase să citească rândurile nescrise ale aştrilor şi să iubească lumea lumânărelelor care ardeau sus de tot. Tot el o învăţase să deosebească ursa mică – cu cele cinci stele aşezate alături – de ursa mare.

– De ce îi spune ursa mare? întrebase Nardina. Seamănă cu un urs?

Mai târziu, Nardina învăţase să desluşească singură "carul mare" şi "şarpele" şi mai ales "fata cu cobiliţa", care-i plăcea în mod deosebit.

Într-una dintre serile în care cei doi copii cutreierau neştiuţi de nimeni pe căile galaxiei noastre, deodată albastrul marin al cerului deveni ecranul unei măiestre ţesături luminoase.

Şi, sub ochii miraţi ai Nardinei, stelele începură să alunece spre pământ, zeci, sute şi mii de stele mici şi galbene, argintii, albastre, să cadă, să se întretaie şi să

se abată peste dânşii. O ploaie de stele. O ploaie de stele minunate pe firmamentul întunecat al unei nopţi de august.

– Plouă cu stele! şopti mirată Nardina, după ce fenomenul încetase.

– Cu stele! o imită zâmbind Sergiu. Nu cu stele, prostuţo. Ceea ce vezi tu nu sunt stele.

– Nuuuu?! lăcu ochi mari fata.

– Desigur. Tu îţi aminteşti că ţi-am vorbit cândva de meteori şi meteoriţi. „Stelele căzătoare” sunt de fapt nişte corpi meteorici care intră cu o viteză mare în atmosfera pământului. Se freacă de aer şi se aprind. Iată… stelele tale!

– Şi unde ajung? întreba fata urmărind cu atenţie cerul în aşteptarea altor stele căzătoare.

– Se distrug în aer, unde vrei să ajungă? Din cauza căldurii se prefac în gaze şi praf… din care, de altfel, s-au şi format…

Trecuseră mulţi ani de atunci.

Acum Nardina se înălţase de-i ajungea în dreptul umerilor lui Sergiu. Şi aceasta nu era uşor. Pentru că dânsul nu se putea număra printre oamenii mici de statura.. "Nici printre cei mijlocii – se gândi Nardina. Dar cum atunci? E înalt? Nu, nu e înalt… Dar nici mijlociu nu e. Sergiu e… Sergiu".

În ultimii ani, în care Sergiu îşi făcuse facultatea şi dăduse rar pe-acasă, toate transformările oraşului de provincie, în care viaţa decurgea până acum molcom, o cam dezorientaseră. Totul se schimbase; se călătorea cu sute de kilometri pe oză şi se vorbea de mii. Atomul îşi dezvăluise multe din tainele sale minunate; anul 2000 bătea la uşă.

Dispăruseră zeci de boli care îi înspăimântaseră copilăria; casa de acum în care locuiau fusese clădită în câteva ore, – totul, totul era nou şi se înnoia din zi în zi.

Sergiu fusese numit conducătorul unui centru modern

de meteorologie şi astrofizică recent construit în acest oraş.

În ultimii patru ani, de când îşi luase în primire laboratorul, el îşi împărţise viaţa între staţiune, casă şi pasiunea lui.

Căci ceea ce în copilărie şi mai târziu, în cursul liceului, fusese pentru Sergiu o curiozitate sau o atracţie oarecare, pe măsura anilor se transformase într-o ciudată pasiune de astronom. Sergiu Turtureanu devenise un îndârjit cercetător al cerului, un astronom amator pasionat.

În nopţile de vară, când harta cerului este atât de variată şi atotcuprinzătoare, Sergiu, de cele mai multe ori împreună cu Nardina, acum devenită o codană sprinţară, elevă a şcolii medii de cultură fizică, făcea călătorii lungi şi neuitate în lumea enigmatică a stelelor. Sergiu se avântase cu pasiune în noianul luminiţelor care pâlpâiau mereu pe acelaşi loc. Învăţase să distingă şi să localizeze exact pe harta cerului sute de stele din galaxia noastră.

Dar cât de puţin i se păreau aceste câteva sute! Ca nişte picături de apa într-un ocean; câteva sute faţa de o suta cincizeci de miliarde…

Învăţase să povestească atât de frumos, încât Nardina îl asculta întotdeauna vrăjită.

De multe ori se cam încurca în termenii pe care el îi mânuia cu atâta dibăcie şi, ruşinată, se prefăcea că înţelege, pentru ca a doua zi să umble pe furiş într-unul dintre manualele lui.

De la Sergiu aflase că numai după descoperirea analizei spectrale se putuseră determina temperatura stelelor, dimensiunile lor şi rămase mută de uimire când aflase într-o zi că soarele este şi el o stea. O stea de mărime… mijlocie.

– Dormi?! Ha, ha! Scoală leneşo, e târziu, o trezea din somn uneori în după-amiezele lungi de iarnă.

– Lasă-mă să dorm... mi-e somn, Sergiule, se ruga de el Nardina.

– Dormi? Crezi doar că dormi. De fapt, tu alergi cu o viteză uriaşă. Un om care doarme înaintează prin galaxie, împreună cu întregul nostru sistem solar, cu o viteză de douăzeci de kilometri pe secundă, termina sentenţios dânsul.

Nicăieri şi niciodată în lume nu a existat şi nu poate exista materie fără mişcare, spunea Sergiu vorbind pe nas şi cu un deget savant ridicat în aer, aidoma profesorului Mironescu, celebrul astrofizician, pe care-l ascultase la nenumărate cursuri şi conferinţe.

– Corpurile cereşti se mişca şi ele. Şi nu numai că se mişcă, dar se şi transformă, continua Sergiu în faţa Nardinei, care de obicei se cuibărea pe canapea cu picioarele strânse sub dânsa.

Îl asculta atentă şi amuzată în acelaşi timp, pentru că acesta se pricepea atât de bine să pigmenteze anecdotic toate datele uneori aride care-i plăceau atât de mult.

– Da, se transformă, şi degeaba ridici dumneata, o sportivă ignorantă, sprânceana dreaptă a mirare, pentru că steaua pe care o vezi azi e de fapt imaginea "respectivei", dar de acum câteva mii de ani. Pentru că, să ne-nţelegem... până la Vega sunt atâţia şi atâţia ani-lumină şi deoarece lumina aleargă cu... cu... ei?

– Trei sute de mii de kilometri pe secundă!răspunse prompt Nardina.

– Şi... ce e un an-lumină? continua interogatoriul "profesorului".

– Ani-lumină este distanţa pe care razele luminoase o străbat într-un an, răspunse pe nerăsuflate fata. El este egal cu nouă virgulă cinci mii de miliarde de kilometri, şi această distanţă...

– Ho, ho! Stai... că m-ai ameţit...

– ... este de şaizeci şi trei de mii de ori mai mare decât distanţa de la pamânt la soare, termină Nardina.

Acum, în timp ce privea pătrarul de luna şi se gândea la Sergiu, toate păreau de parcă s-ar îi întâmplat ieri.

Era de mult profesoară şi antrenoarea câtorva cluburi din oraş. Se înălţase, viaţa în aer liber şi exerciţiul zilnic îi modelaseră corpul, ale cărui linii armonioase produceau admiraţia celor care o întâlneau. Cu părul negru tuns scurt, cu câteva bucle răzleţe care alunecau pe obrazul palid, cu o umbră de puf sub nări, Nardina părea un băiat.

Dacă n-ar fi fost graţia mişcărilor şi ochii, ochii de un cenuşiu deschis bătând în albastru, adânci şi mari, mărginiţi de sprâncene groase arcuite, faţa ei putea fi uşor asemănată cu aceea a unui tânăr. A unui tânăr de o frumuseţe puţin cam ciudată…

Când mergeau uneori împreună pe stradă, ea şi Sergiu alături de dânsa, înalt, brun şi zvelt ca ea, păreau o pereche potrivită, cum se spunea, de altfel, în şoaptă, în urma lor. Dar Sergiu nu prea observa nimic din toate acestea. Zilele trecute doar, câteva cuvinte de ale Nardinei îl zdruncinaseră puţin. Ca de obicei, Sergiu se „îngrozise” în timp ce încercase să-i explice Nardinei modalitatea cu ajutorul căreia radioastronomia izbutise să culeagă date noi în legătură cu originea şi evoluţia corpurilor cereşti. Nardina uitase tot ce învăţase.

– Nardina. Nu ştii până unde se întinde atmosfera? Partea ei superioară… ei? Hai spune!Partea cea mai de sus… sus, sus de tot?

– Unde mi-ar îngheţa nasul?

– Da, năsucul tău cârn… ei?

– Păi… patru… nu, nu, stai… cinci sute de kilometri?!

– Prostii! Spui prostii cât tine de mari, pufni supărat Sergiu.

– De ce? E mai mult? Mult mai mult? continuă ea ridicând comic arcurile sprâncenelor. Hai, nu fii supărat Sergiule, învaţă-mă tu dacă nu ştiu…

– Stratul cel mai superior… începu Sergiu cu ton

didactic, în timp ce se plimba cu mâinile la spate de-a lungul şi de-a latul camerei.

– „... Cel mai superior”, îl îngână ea, aruncându-şi cu ostentaţie mâinile la spate şi mergând după Sergiu cu paşi largi.

– Ei na! Stratul cel mai de sus, dacă vrei, este exosfera şi e dincolo de o mie de kilometri. Auzi tu, gâsculiţo…

– Sergiule! Să ştii că mă supăr…

– Nu, nu! sări speriat Sergiu, am glumit. Uite, să ne aşezăm aici pe sofa şi să mă asculţi ca un şcolar silitor. Mai mare ruşinea. La nouăsprezece ani..

– Optsprezece şi nouă luni… ripostă ţâfnoasă ea.

– Bine. Lasă…

După ce se aşezară alături pe sofaua largă, rămăşiţă a mobilei vechi, care în ritmul tuturor schimbărilor recente se transformase complet, Sergiu continuă:

– Primul strat e troposfera şi se întinde până la 11 kilometri. Al doilea stratosfera.

– Al treilea chemosfera, al patrulea ionosfera de la optzeci de kilometri la patru sute, al cincilea mezosferă şi aşa mai departe… spuse pe nerăsuflate Nardina. Gata! Acum eşti mulţumit?

Sergiu ramase o clipă buimac. O privi cu curiozitate, apoi întinse mâna timid să o tragă de urechi.

– Dar bine, sfârleazo, dacă le ştii pe toate, de ce mă chinui de jumătate de ceas?…

Fata tăcu, îşi acoperi lacrimile care-i împânziseră ochii închizând încet pleoapele, îşi aplecă uşor capul şi apăsă pe umeri mâna care se strecurase, pentru pedeapsă, spre urechea fierbinte. Într-un târziu – trecuseră o clipă, o oră, o zi? – îndrăzni să şoptească cu glasul întretăiat:

– Dar… tu… nu mă chinui?

Sergiu îşi retrase încet mâna, surprins de tonul şi schimbarea care se produsese în prietena lui de joacă. Îşi dăduse seama că în faţa lui nu mai stătea Nardina, fetiţa mică cu ochi de peruzea şi năsucul cârn, cu obrajii de

porţelan, pe care plouaseră pistruii de culoarea caiselor în pârg, nu mai era prietena jocurilor de copil… în faţa lui era o femeie şi el o jignise…

– … Iartă-mă, dacă… fără să vreau… reuşi să îngâne dânsul.

– Prostule! N-ai înţeles nimic… beee! îi ripostă fata, care între timp îşi revenise.

Fugind spre uşă, redeveni zburdalnica Nardina, îi scoase limba şi-l mustră încă o dată:

– Beee! Pros-tă-na-cu-le! Te-am păcălit!… Şi în clipa în care Sergiu se avântă să o prindă în braţe, Nardina, trântindu-i uşa la câţiva centimetri de obraz, fugi pe scări, izbucnind într-un hohot de râs cristalin.

Ieri, târziu în noapte, Sergiu venise agitat acasă. Îşi luase în grabă câteva lucruri, două, trei cărţi şi plecase spre gară să prindă expresul care, trecând prin orăşelul lor, se îndrepta spre capitală. Nu le destăinuise nimic din frământarea lui.

Nardina era singură acum şi scruta cerul. Deodată tresări, speriată. Se luase cu gândurile şi întârziase.

Era noapte, şi zgomotele oraşului dispăruseră. Se ridică în picioare, îşi întinse braţele ca să şi le dezmorţească şi porni spre casă grăbită. "Mama o fi aşteptând îngrijorată", gândi ea grăbind din ce în ce pasul. Nardina se pomeni alergând pe străzile pustii.

Colţul de lună o urmărea zâmbind parcă; aceeaşi lună pe care la atâţia kilometri Sergiu o ameninţa.

Capitolul IV

O DISCUŢIE INTRE PRIETENI

Sergiu sări din mers de pe scara vagonului care intra în gara centrală a Bucureştiului. De îndată mulţimea care aştepta pe platformele persoanelor de sus îl prinse în mijlocul ei. Îşi făcu loc cu greu, trecu în fugă pe lângă serviciul de bagaje şi, asurzit de vocile cate se strigau, se

chemau una pe alta şi se amestecau cu sunetul claxoanelor, soneriilor şi glasurilor răguşite ale megafoanelor, coborî în grabă, două câte doua, scările rulante care duceau spre ieşirea principală.

Un amestec de neastâmpăr febril împletit cu dorinţa de a scăpa o dată de nesiguranţa în care se zbătea, întovărăşită poate şi de prietenia ce o simţea pentru soţii Şerban, la care avea să rămână câteva zile, toate la un loc formau impulsul acestei grabe neobişnuite.

Soţii Şerban erau prieteni vechi, aproape singurii pe care Sergiu îi socotea ca atare. Doctorul Şerban îi fusese coleg de şcoală primară şi apoi de liceu. Mai târziu drumurile lor se despărţiseră: Şerban, fiu de doctor şi atras de meseria tatălui său, "unica ştiinţă", cum îi plăcea acestuia să spună glumind, se înscrisese la această facultate. Sergiu – la alta. Jucu Şerban se căsătorise între timp, totuşi prietenia dintre cei doi se închegase, iar legăturile fireşti care iau naştere între două caractere asemănătoare, în cazul lor, fuseseră întărite şi prin faptul că cei doi prieteni se completau reciproc.

Un singur motiv de ceartă hazlie exista uneori: pasiunea lui Sergiu pentru astronomie, pe de o parte, şi platoşa de ironie cu care se înconjura întotdeauna Şerban când cei doi abordau acest subiect. Şi ocaziile nu erau rare…

De câţiva ani însă, o dată cu numirea lui Sergiu la staţiunea model de cercetări meteorologice, cei doi se vedeau mai rar. Acum Sergiu fremăta de nerăbdare şi se bucura dinainte de plăcerea ce avea să le facă.

"Desigur – gândi Sergiu – că Jucu îşi piaptănă în momentul acesta foarte atent cele câteva şuviţe de păr care-i acoperă incomplet chelia precoce. Îşi aşază apoi cu precauţie ochelarii cu rama de baga neagră pe nasul ascuţit, îşi dă uşor cu degetele pe mustaţa subţire şi e gata". Mustaţa aceasta, care era mai mult o umbră de

cărbune, rărită pe ici pe colo şi aşezată uşor într-o parte, caraghios, constituia calul de bătaie şi prilej de revanşă pe care-l specula cu cruzime Sergiu.

Coborî din maşină, şi în câteva clipe ascensorul îl depuse la cel de-al zecelea etaj al blocului unde-şi aveau apartamentul prietenii săi. La cele două sunete pe care le scoase soneria, răspunseră nişte paşi mărunţi, iar uşa se deschise larg.

– Sergiule! exclamă Cela, soţia lui Şerban, surprinsă. Ce bucurie! Jucule, se adresă ea soţului său, care rămăsese în urmă, a venit Sergiu!

– Dar bine, măi băiete! începu Şerban, te-ai înfundat rău de tot în capătul ăla de provincie. Credeam că nu mai trăieşti.

– Provincia, cum îi spuneţi voi, nu mai este astăzi "capăt". Suntem în pas cu modernizarea şi în general cu civilizaţia la fel cu voi…

– Bine, bine, asta o ştiu. Glumesc şi eu aşa. Totuşi, de ce pauza asta lungă? Se pare că n-ai mai fost de prin mai sau iunie, nu. Cela? îşi întrebă el soţia, ocupată în acel moment cu turnarea cafelei. Se aşezară cu toţii la masă.

– Da, de prin mai, răspunse aceasta în timp ce-i întindea ceaşca de porţelan lui Sergiu. Într-adevăr n-a mai fost de mult pe la noi. De ce, s-a întâmplat ceva? Sau te simţi atât de bine acolo încât ai uitat de noi şi de capitala?

– Nu, nu, protestă Seiaiu. Am fost foarte ocupat cu serviciul meu şi mai ales cu o serie de cercetări care mi-au luat mult timp.

– De meteorologie sau… astronomie? atacă Şerban zâmbind şiret.

– Ei da. De astronomie… mărturisesc! răspunse râzând Sergiu în timp ce ridică mâinile în semn că se predă.

– Dar ai tai ce mai fac? Ce se aude prin oraşul vostru? Parcul mai trăieşte? Tot aşa frumos, cu pajiştea lui… Mi-l amintesc perfect.

– Toate cum le ştii. Mama doar puţin îmbătrânită şi obosită. În rest…

– În rest? în rest, ştrengarule, continua Cela, Nardina ce face? Tot te mai iubeşte?

– Mă… se opri Sergiu uimit. Îi revenea în minte scena de acum două zile şi continuă cu o uşoară stângăcie în glas… Da, mă mai iubeşte!

– Ei, atunci toate-s bune!

– Şi altceva ce mai e nou? contigua Şerban. Nu cumva ai descoperit o planeta?

Sergiu tresari. Mâna în care ţinea felia de pâine începu să-i tremure uşor şi privirea-i fugi de la unul la altul întrebător. Se stăpâni însă şi, afectând un ton obişnuit, răspunse:

– Ei, nu chiar aşa. Dar ţie nu ţi-ar strica dacă le-ai cunoaşte măcar pe cele existente.

– Eu? pufni Şerban pe nas. *De minimis non curat praetor*[3]… am eu ale mele. Ştiinţă, băiete, nu poezie

– Poezie? Asta o credeţi voi, ignoranţii în acest domeniu. Nu e poezie, oameni buni, urma el adresându-se celor doi soţi. Sunt lucruri minunate şi e o ştiinţă în care mintea omenească lucrează cu o serie de date cum nu se poate mai precise.

– Date astronomice…

– Jucule! Sergiu are dreptate, interveni Cela. Şi-i dau dreptate pentru că într-adevăr sunt lucruri care te uimesc.

– Leverrier, interveni Sergiu, a putut din biroul lui să spună că într-un anumit punct, la atâta distanţă de noi, trebuia să se afle o planetă care e aşa şi aşa. Numai de la masa de lucru, Jucule, îţi dai seama? Şi peste o zi, alt astronom cercetează cerul, şi Neptun e într-adevăr acolo, exact pe locul indicat. Aştepta, cred, numai să fie descoperit…

---

3 Locuţiune latină: Pretorul nu se ocupă de lucruri mărunte.

– Ba pardon! Dacă-i vorba de aşa ceva, să-ţi dau eu un exemplu de ştiinţă…

– Jucule, nu fii catâr… Sergiu vrea numai să arate că în astronomie datele ştiinţifice au un caracter mai grandios, în fine, după mine, mai misterios… Nu-i aşa, Sergiule?

– Da. Dar nu numai aceasta contează. Mie-mi place. O fi poate o ciudăţenie de-a mea… Dar să lăsăm. Să bem cafeaua că mă grăbesc. Vreau să-l mai prind pe Mironescu la curs.

– Care Mironescu? Vlad Mironescu, decanul de la astrofizica? Tot un astronom şi el…

– Exact! Şi totuşi trebuie să discut cu el. Pentru asta am venit…

Şerban se ridica de la masa şi, luându-l pe după umăr pe Sergiu, ieşiră amândoi din sufragerie.

– O clipa numai, şi sunt gata… Cela, grăbeşte-te şi tu. Te conduc…

Intre timp Sergiu răsfoi câteva cărţi noi aflate în biroul lui Şerban şi trecu în revistă tablourile care, acoperind pereţii, mărturiseau pasiunea de colecţionar a gazdei. Privirea îi fu atrasă de o pânză de dimensiuni neobişnuite reprezentând o varianta a Sfinxului în bătaia lunei şi un cer plin de stele.

– De când ai Merson-ul[4] ăsta?

– Odihna în Egipt? întrebă Şerban în timp ce intră zâmbind în camera. Din păcate nu e decât o copie, ce-i drept, însor, foarte reuşita. Mi l-a dăruit un coleg. Dar ce are?

– Cerul şi aranjamentul ăsta artificial al stelelor… E o mistificare dibace…

– Deh! Privita aşa prin telescopul tău… ecuatorial! Dar ca pictura e reuşita. Cela, gata?

---

4 Merson (Luc-Olivier), celebru pictor francez, născut la Paris (1864). A transpus în pictură, cu mult talent, mai ales subiecte religioase.

– Într-o clipă.
Şi peste câteva minute, cei trei prieteni coborau la braţ, fiecare cu gândul îndreptat spre alte meleaguri.

Capitolul V

O EXPLOZIE..

Sergiu fusese unul dintre elevii cei mai buni ai profesorului Vlad Mironescu. Cei câţiva ani în care se văzuseră aproape zi de zi, în care lucraseră împreună şi în care învăţaseră să se cunoască unul pe altul întăriseră într-un mod neaşteptat prietenia dintre cei doi.

În ciuda diferenţei de vârstă şi a felului de a fi – Sergiu un entuziast incorigibil, o fire deschisă, exuberantă, veselă, iar Mironescu închis în sine şi rece –, cei doi izbutiseră să găsească acele fire tainice care pot duce spre o prietenie şi o înţelegere perfectă.

În afară de aceasta, Mironescu era pentru Sergiu un exemplu deosebit, admirabil, iar profesorul păstra, la rândul lui, pentru Sergiu o afecţiune pe care ţi-o inspiră mândria şi satisfacţia unei desăvârşiri la care ai participat în calitate de îndrumător principal. Căci, într-adevăr, formaţia ştiinţifică de care se bucura Turtureanu se datora în mare măsură lui Mironescu.

Sergiu îl vizita din când în când, mai participa şi acum, uneori, la cursurile lui şi era primit întotdeauna cu braţele deschise.

După o convorbire mai lungă care-i prinsese noaptea târziu lângă telescop, Mironescu îi oferise lui Sergiu un post de colaborator apropiat. Aceasta propunere o repetase ulterior şi devenise un leit-motiv al tuturor întâlnirilor care aveau loc. Refuzul lui Sergiu îl indignase la început, dar apoi, înţelegând faptul că tânărul îşi iubea în egală măsură meseria obişnuită ca şi aceasta pasiune

aşa-zis "particulară", profesorul renunţase.

Sergiu urca acum scările spre amfiteatrul în care la această oră Mironescu îşi ţinea cursurile, sperând să poată sta de vorbă cu el asupra unor observaţii atât de ciudate încât izbutiseră să-l zdruncine şi să-i producă această stare de frământare febrilă, care dura de două zile. Nu ştia însă că o dată cu această convorbire lucrurile se vor complica inexplicabil, constituind numai preludiul vârtejului de întâmplări extraordinare în care avea să fie zvârlit brutal, pe neaşteptate, a doua zi.

Un îngrijitor de sală, bătrân cât institutul, păzea cu străşnicie uşa amfiteatrului, aşa că Sergiu nu putu obţine decât cu mult greu permisiunea de a întredeschide uşor canaturile grele ale uşii de stejar masiv. Din sală glasul profesorului ajungea în cascade până la el şi astfel Sergiu putu să audă:

Absorbitor de umbre, culegător de stele
...
Ador a ta lumină, mă-nchin la al tău nume
Şi simt că făr-de tine tot omul în orbire
Lipsit ar ti de zile, lipsit de fericire!...[5]

Zâmbind, îşi aminti cu drag de cursurile deosebit de atractive ale profesorului şi pe care acesta le pigmenta cu citate felurite, exemple şi elemente anecdotice, care urmau să nască dragostea pentru aştri, care par reci şi lipsiţi de viaţă. De data aceasta, Vlad Mironescu abordase tema atât de viu dezbătută a originii vieţii pe pământ şi voia ca de la începutul cursului să imprime importanţa astrului ceresc şi indirect a fotosintezei, ca element inseparabil de noţiunea de viaţă. Alesese pentru aceasta cele câteva versuri pe care, în urmă cu atâţia

---

5 Din „Soarele”, poezie scrisă de V. Alecsandri între 1875 şi 1882.

zeci de ani, un pământean le dedicase stelei uriaşe care ne ţine strânşi alături de ea.

„Lumina a dat naştere vieţii în univers întotdeauna şi îi va da naştere. Sinteza asimetrică totală, care stă la baza cristalizării primare ce a avut loc acum trei miliarde de ani după unii, cinci miliarde după alţii, s-a făcut tot cu ajutorul luminii polarizate circular. Aici să ne oprim puţin…”

Îngrijitorul, care asculta împreună cu Sergiu, ridică în aer un deget prevenitor şi, aplecându-şi uşor urechea, şopti:. Lumea nu poate fi plăsmuită din nimic, materia este veşnică, ea nu poate fi creată şi nici distrusă”. Într-adevăr, profesorul, ridicând vocea, rosti, întovărăşit de aprobarea îngrijitorului, care clătina uşor din cap, obişnuita-i frază introductivă. Apoi continuă:

"Există desigur şi o legendă hindusă în care se povesteşte că la început existau numai zeii şi o fiinţă uriaşă, prima din lume, numită Puruşa şi care avea… o mie de picioare şi de capete.

Ei bine, dragii mei, această Puruşa a căzut pradă zeilor, iar din braţele ei au ieşit ostaşii, din şoldurile ei ţăranii, din picioare… pământul, din creier marea, iar soarele a luat naştere din ochi. Desigur că – termină fraza în hohotele de râs ale studenţilor – fiecare dintre dv. este liber să aleagă explicaţia care i se pare mai plauzibilă şi cine doreşte n-are decât să rămină la aceasta".

În timp ce bătrânul îngrijitor râdea, Sergiu îşi aminti de o uşiţă care de pe culoarul lateral dădea în primul rând de bănci. Furişându-se tiptil, ajunse în dreptul ei. Avea noroc. Apăsând încet pe clanţă, uşa se deschise şi alunecă deoparte uşor, fără zgomot. Pătrunse în vârful picioarelor în sală şi se aşeză cuminte pe o strapontină.

Profesorul avusese timp să-l observe şi, zâmbind, îi făcu un semn amical. Sergiu roşi de emoţie şi în acelaşi timp de plăcere simţind cum toate privirile studenţilor din acea parte a amfiteatrului se îndreptaseră o clipă

asupra sa.

„Trebuie să ştiţi însă că numai răcirea pământului a putut determina evoluţia materiei, pentru că atomii care la căldură se află disociaţi în nuclee şi electroni, la o temperatură de zero absolut[6] – se structurează. Nucleii se înconjoară cu electronii lor, apar moleculele, acestea se unesc şi dau naştere materiei cristalizate”.

Profesorul se opri o clipă. Îmbrăţişă într-o privire circulară întreaga sală, în care linişte a cuprinsese auditoriul.

„.. Am asistat astfel la jocul combinat al atmosferei şi al luminii, în cadrul hidrosferei şi, prin aceasta, la evoluţia chimiei carbonului. Aşa s-a ajuns – sublinie el ultimele cuvinte – la crearea fiinţelor vii. Ei bine, astrobotanica şi astiobiologia, disciplinele care stau la baza ipotezelor mele m-au ajutat să susţin cu tărie că procesul de creare a vieţii – despre care vă vorbeam mai înainte – n-a avut loc numai pe pământ. În condiţii similare – continuă Mironescu – … da, da… în condiţii similare… – sublinie el cu severitate cuvintele ca şi cum încerca prin aceasta sa pună capăt rumorii care se stârnise în sală o dată cu această afirmaţie – sau foarte apropiate…”

Sergiu deveni mai atent. Cunoştea perfect încercările de comunicare interastrală pe care le făcea profesorul şi acum asista pentru prima oară la argumentarea noilor ipoteze ale lui Mironescu. Acesta continua să vorbească, şi fiecare frază răsturna implacabil o altă concepţie sau observaţie care până mai ieri făcea parte din arsenalul astrofizicienilor.

Planeta Marte şi asteroizii apropiaţi ne oferă un tablou

6 Zero absolut (—273^{0}C). La o temperatură apropiată de zero absolut, aerul devine solid. Iar heliul se lichefiază, materia capătă proprietăţi deosebite, rezistenţa electrică dispare aproape. Studii deosebit de interesante asupra acestor proprietăţi deosebite au fost făcute de academicianul sovietic Kapiţa.

limpede de succesiune a anotimpurilor, de topire a zăpezilor, de umezire a solului. Şi aparatele noastre nu ne înşală… Există viaţă organică. Acesta este un adevăr pe care stadiul actual al cunoştinţelor noastre îl susţine cu o tărie de nezdruncinat. Şi, prin urmare, dacă există o temperatură care poate topi zăpezile pe Marte – deci peste zero grade –, dacă pe Criterion există acele pete verzi intense, care denotă o vegetaţie abundentă, într-un cuvânt toate observaţiile noastre dovedesc cu prisosinţă că pe aceste planete există desigur şi viaţa sub forma el organizată, superioară, există fiinţe gânditoare, asemănătoare omului. O cred cu tărie, iar acest lucru, fără îndoială, va fi cândva dovedit.

În timp ce aplauzele izbucniră din toate colţurile sălii, marcând entuziasmul ascultătorilor şi totodată sfârşitul cursului, profesorul Mironescu, înconjurat de grupul de asistenţi, se îndrepta spre uşa laboratorului său. Îl întâmpină cu multă căldură pe Sergiu, care, ieşind în faţa şirului de bănci, îl salutase cu respect.

– Ce mai faci, Turturene? Mai trăieşti?

– După cum vedeţi, tovarăşe profesor.

– Ei, te-ai răzgândit? începu Mironescu cu obişnuita sa formulă. Vii asistent la mine?

Sergiu zâmbi:

– Încă nu, tovarăşe profesor. Staţiunea mai are nevoie de mine şi nici eu nu ştiu încă atât cât ar trebui pentru ca să lucrez alături de dv…

– Ei, ei… Lasă… Uitaţi-vă la el, se adresă către asistenţii săi care-l cunoşteau bine pe Turtureanu, dacă nu l-aş cunoaşte prea bine, aş zice că e statuia vie a modestiei… Dar ce vânt te aduce pe la noi? Ţi s-a făcut dor de stele sau poate, spuse jumătate în glumă, jumătate în serios profesorul, de mine?…

– Şi una, şi alta. Dar de fapt vin pentru o chestiune mult mai importantă. Excepţional de importanta…

Mironescu, care observase faţa schimbată a lui Sergiu

şi seriozitatea deosebită cu care acesta pronunţase ultimele cuvinte, se grăbi, luându-l de braţ, să-l tragă deoparte şi să-l întrebe confidenţial:

– Ai greutăţi, Turturene? Cu mine poţi vorbi deschis. Ai nevoie să te ajut? Te rog să fii sincer pe deplin. Despre ce e vorba?

– Tovarăşe profesor, eu vă mulţumesc pentru intenţia dv. şi grija, pot spune, părintească cu care m-aţi înconjurat întotdeauna. Dar nu… este vorba de cu totul altceva… Vreau să vă cer sfatul… În fine, să vă expun… competenţa dv..., se bâlbâi Sergiu.

– Ei bine, hai atunci de aici, şi după ce-şi luă rămas bun de la asistenţii care aşteptau respectuoşi şi la o oarecare distanţă, mergem la mine în birou. Acolo e linişte şi în timp ce am să mă îmbrac îmi povesteşti tot ce vrei tu. Să mergem…

În biroul profesorului, totul era vraişte. Cu toate acestea cărţile aşternute peste tot locul, atlasurile în vrafuri, tablourile şi hărţile erau aruncate prin diferite pârţi ale camerei într-o dezordine pe care am fi putut-o numi totuşi „ordonată”. Mironescu ştia la nevoie să aleagă cu dibăcie din mijlocul unui teanc de reviste, hărţi şi însemnări exact ceea ce îi trebuia în momentul acela. Din aceasta pricina, el nu pierdea niciodată ocazia să ironizeze pedanteria şi ordinea exagerată a unor cercetători care-şi mascau astfel – spunea el – îngustimea lor de caracter şi lipsa de orizont.

După ce intrară în cameră Mironescu apăsă butonul unui aparat cafeniu ce se afla pe biroul său şi cu ajutorul căruia putea să intre în legătură imediată cu toate laboratoarele. Pe pătratul verzui al ecranului minuscul apăru de îndată secretara sa, care ascultă cu atenţie dispoziţiile date.

Apoi, în timp ce-şi dezbrăcă halatul, pentru a-şi pune haina de casă atât de cunoscută lui Sergiu, îi arătă acestuia un fotoliu larg şi comod din faţa biroului, la care

se aşeză dânsul. Se întinse puţin pe spate, lungindu-şi picioarele sub masa de lucru, şi începu atent să-şi înfunde pipa cu tutun englezesc.

– Te ascult şi te rog să mă crezi că sunt numai ochi şi urechi…

Sergiu înghiţi în sec de câteva ori. Cu ce să înceapă? Să-i povestească totul? Da, desigur. Dar frământările sale, nesiguranţa, toate speculaţiile şi calculele făcute, noaptea nedormită, toate acestea se pot oare descrie într-o clipă? Gândurile sunt doar atât de impalpabile şi cuvintele atât de goale, lipsite uneori de expresivitate şi mai ales tocmai atunci când eşti nevoit să transpui în cuvinte cele ce te frământă!

Se hotărî totuşi, şi cu glasul întretăiat de emoţie, aproape gâtuit, rosti rar şi se miră singur cum vocea-i devenise atât de clară:

– Am filmat explozia unei planete!

Profesorul opri o clipă mişcarea mâinii care înfunda tutunul în gura căscată a pipei şi, îndreptându-şi spre Sergiu faţa, pe care o expresie de neobişnuită încordare luase locul liniştei de mai adineauri, îl întrebă aproape şoptit:

– Cum?

– Am filmat explozia unei planete. A unui planetoid, mai bine zis…

Capitolul VI

CINCI MII DE IMAGINI PE SECUNDĂ !

În liniştea care se lăsase în cameră se auzea doar tic-tacul ceasului de pe biroul la care, aşezaţi unul în faţa altuia, stăteau profesorul Mironescu şi Sergiu Turtureanu.

Dacă în acel moment planetariul care era cocoţat pe

una din etajerele ce se sprijineau de perete ar fi prins viaţă, iar planetele din nichel şi ceară ar fi început să se învârtească în jurul lor şi în jurul Soarelui, pe care un artist îl sculptase dintr-un material plastic galben cu irizaţii aurii, poate că dacă s-ar fi întâmplat toate acestea, amândoi ar fi fost mai puţin uimiţi.

După ce cuvintele fuseseră lăsate să cadă în liniştea grea, Sergiu însuşi se sperie oarecum de cele spuse.

După câteva clipe, în cursul cărora Marinescu respiră de două ori adânc şi rar, liniştea se risipi, şi întrebările începură să curgă anarhic, învălmăşite şi răspunsurile căzură implacabil, demonstrative.

– Băiete, profesorul îi spunea pentru prima oară aşa, îţi dai seama ce spui?

– Tovarăşe profesor, cred că acesta e adevărul… sau cel puţin.. Asta… e… ce-am văzut…

– Sigur? Sigur de tot?

– Din cauza asta am venit la dumneavoastră Mi-am dat seama la început că dacă voi destăinui altcuiva aceste lucruri, voi fi – şi pe bună dreptate – luat drept un impostor, drept un exaltat, în fine drept un mistificator.

– Ai mai spus-o cuiva?

– Nimănui. Stau de o zi şi mă frământ singur… şi ieri…

– Stai… stai puţin, îl opri profesorul ridicând până la înălţimea umărului său palmele îndreptate înspre Sergiu. Să nu ne aprindem… suntem doar oameni de ştiinţă… ce naiba. Să recapitulăm… încet… încet.. Poate te-ai înşelat… poate, ştiu eu… era o novă… Deh, dumneata…

– Tovarăşe profesor… rosti Sergiu roşind.

– Iartă-mă, te rog… sincer, iartă-mă. Trebuie să recunosc totuşi că m-ai zdruncinat serios, tinere, şi eu eram să te jignesc, îmi dau seama însă că dumneata… în fine, vreau să spun că am încredere în dumneata ca şi în orice astronom de profesie şi… nu… ar fi să mint… dar mai mult chiar, dumneata eşti mult mai bine pregătit ca să fi comis o eroare atât de grosolană. Şi tocmai asta mă

dezorientează. Dar să vedem. Să procedăm metodic. Expune clar, în ordine cronologică dacă se poate… cum s-a întâmplat… Ai ceva probe? În fine, tot ce ştii. După aceasta o să judecăm împreună.

– Alaltăieri seara pe la orele zece, zece şi jumătate, începu Sergiu cu o voce egală, monotonă, după ce am telefonat meteorul[7] obişnuit, am mai rămas o clipă în laboratorul meu. Apoi m-am suit în turn. De altfel, multe seri după plecarea dv., eu am continuat să urmăresc pe ecranul telectronului cerul înstelat. Convertizorul funcţiona de minune. Dar până ieri seara nu îndrăznisem, dat fiind consemnul dv. Sever, să declanşez filmarea. De altfel, nici nu bănuiam valoarea excepţională a perfecţionării aduse.

Mi-am dat seama prea târziu. Când m-am gândit că pătrund într-un laborator care nu-mi aparţine, desfăcusem deja, pe nesimţite, îmbrăcămintea argintie a telescopului electronic… "Telectronul" dv… Caseta aceea alba… cu butoanele mici… colorate… gândul că apăsând pe unul din ele aş putea să filmez pe peliculă cine ştie ce fenomen ceresc ascuns, misterios. Ceva… ceva ce n-avea nimeni să vadă… nimeni pe tot globul… eram parcă beat de curiozitate… de ambiţie… nu ştiu nici eu. Vă cer iertare, tovarăşe profesor, dar ne-aţi explicat atât de clar şi frumos tot mecanismul… îmi ziceam: Acum, Sergiule… Încearcă. Ce se poate întâmpla?… Nimeni nu te poate vedea… hai… uşor… e atât de simplu… o simplă apăsare pe butonul acesta şi apoi pe maneta din stânga. Ezitam totuşi. Am privit câteva clipe cerul şi apoi gândul iar m-a ispitit:

– Cinci mii de imagini pe secundă! şopti răspicat

---

7 Meteorul – expresie întrebuinţată de meteorologi între ei pentru a defini date meteorologice. A telefona „meteorul” – a transmite telefonic spre unităţile de centralizare datele meteorologice locale (tempetură, umiditate, vânt). Operaţia se face de către staţiile meteorologice de două sau trei ori pe zi.

Mironescu. De la un timp, acesta dădea semne de nerăbdare. Devenise nervos; gesturile sale obişnuite erau mai repezi. Tutunul din pipă i se stinsese de mult, şi el continua să tragă, şuierat, din ea. Bătea nerăbdător cu capătul creionului în sugativa biroului, care se rupsese în două-trei locuri.

La auzul celor spuse de Mironescu, Sergiu se înfioră. Profesorul nu glumea…

– Imposibil…! De necrezut… murmură Sergiu.

Uimit însă, văzu cum Mironescu, contrar obiceiului său, îl întrerupse din nou şi de astă dată repetă cu severitate:

– Cinci mii de imagini pe secundă! acesta este adevărul.. Dar… în fine… continuă… îţi voi explica mai târziu…

Sergiu începea să bănuiască ceva. Probabil că… Nu îndrăzni să întrebe însă şi continuă să povestească.

– Era o noapte senină, o noapte de august, în care, ca întotdeauna, se zăreau mii de aştri răspândiţi pe la locurile lor. N-am mai rezistat mult tentaţiei. Imaginile prinse în ecranul telectronului erau atât de vii încât am privit vrăjit câtva timp. Nu pot să-mi dau seama cât… Să fi fost minute? Să fi fost ore?… E atâta strălucire acolo… La un moment dat, închipuirea mi-a jucat o farsă… mi s-a părut că eu singur şi neştiut de nimeni călătoresc printre aştri… tot mai departe… Tot mai departe… şi se mai deschidea o uşă cu canaturi grele… şi pătrundeam mai adânc în necuprinsul întinderii aceleia întunecate în care străluceau doar diamantele aştrilor… Mă iertaţi, vă plictisesc poate cu toate prostiile astea de visător entuziast, dar… În cele din urmă… am tras maneta tremurând de emoţie…

Când mi-am dat seama, am desfăcut – şi vă mărturisesc că-mi tremurau mâinile puternic de tot – caseta şi am coborît în fugă scările spre laborator.

În camera obscură, am pregătit soluţie proaspătă, am spălat băile de developat şi am început să lucrez. Capul

mi-era încercuit parcă într-un odgon de fier. Mă durea îngrozitor, dar nu m-am lăsat nicio clipă doborât. Peste jumătate de ceas, dovada era în faţa mea. În mâinile mele. Şi la lumina becului roşu am putut să-mi dau seama că…

Şi acum, spuse Sergiu ducând mâna la buzunarul din dreptul pieptului, vă rog să vă convingeţi şi dumneavoastră.

Şi, o dată cu ultimele cuvinte, puse pe birou în faţa profesorului, care cu pleoapele pe jumătate închise asculta cu atenţie, un cilindru de mărimea unui degetar.

– După ce am developat filmul, l-am înfăşurat pe optoscop, care mi-a mărit imaginile pe care le-am filmat. Cum de s-a întâmplat… încep de abia acum să ghicesc.

Profesorul Mironescu se ridică de la birou şi, apropiindu-se de ferestrele largi ale camerei, lăsă cu un gest uşor să alunece o pânză plastică peste geamuri, prin care năvălea lumina crudă a zilei de vară.

Sergiu strânse pleoapele puternic, dorind să se obişnuiască mai repede cu întunericul dens care învăluise camera. Mai asistase de multe ori la proiecţii pe care i le tăcuse profesorul; nu era primul film al cerului pe care avea să-l vadă. De data asta însă, inima îi bătea să se spargă; se simţea mic şi speriat ca înaintea unui examen de o gravitate deosebită.

Intre timp, Mironescu, care se mişca cu agilitatea unei pisici obişnuite cu întunericul, introdusese filmul într-un aparat micuţ instalat într-unul din pereţii camerei. Aparatul alunecase fără zgomot, pe peretele opus apăruse o placă albă pe care profesorul o manevra acum de la distanţă. În cele din urmă, un zumzet uşor monoton îi dădu de veste lui Sergiu că proiecţia începuse.

Deschise ochii, obişnuit cu întunericul, îşi roti privirea prin cameră şi-l zări pe profesor, care, comod instalat în fotoliu, privea pata albă care se mărea treptat pe peretele din faţa sa.

Sergiu înconjură biroul şi veni să se alăture profesorului. Aplecându-se peste umărul acestuia, în timp ce urmărea imaginile ce se succedau cu repeziciune pe ecran, simţi răsuflarea întretăiată, gâfâită a lui Mironescu

În faţa lor, pelicula, la început întunecată, se lumina din când în când porţiuni mari din firmamentul nopţii de august apăreau şi dispăreau cu aceeaşi repeziciune pe ecranul pe care se desfăşura acum lanţul imaginilor pe care Sergiu le fixase pe retina ciudatului aparat. Ici-colo, luminiţele cerului enorm mărite treceau prin faţa celor doi. De la un capăt la altul al ecranului, ca şi cum într-adevăr Sergiu ar fi călătorit în noianul miliardelor de stele şi ar fi dat de o parte una după alta câteva perdele nevăzute…

Deodată, din colţul drept al fondului ce devenise din nou întunecat, pătrunseră în pătratul obiectivului firele lungi argintii ale unei jerbe uriaşe de lumină albă. Părea că cerul întreg se desface în mii de bucăţi. Pata alb-cenuşie ajunsă în centrul ecranului se împărţi în două, în zece, în o sută de bucăţi… sau cel puţin aceasta era impresia pe care ţi-o lăsa acest fenomen ceresc învăluit în mister şi care în clipa următoare dispăru. Întunericul cuprinse din nou scena pe care se desfăşurase, în mai puţin de o secundă, una din necunoscutele drame cereşti.

În timp ce lumina zilei năvălea din nou în cameră, Sergiu, tăcut, se aşezase în fata biroului aşteptând sentinţa profesorului.

Într-un târziu, Mironescu rupse tăcerea şi-l întrebă:

– Turturene… aştepţi de la mine, desigur, un răspuns. O dezlegare poate, nu?

– Tovarăşe profesor… e adevărat... pentru asta am venit…

– E tulburătoare imaginea, nu? spuse zâmbind uşor Mironescu.

– Numai atât? Pentru mine a constituit o revelaţie deosebita. Şi daca judec bine, nu e prima. Nu. Prima a fost reuşita mecanismului construit de dv. şi pe care l-am declanşat eu şi… mă rog… această filmare… pe care n-am cunoscut-o până acum… atât de fidelă… atât de amănunţită… toate astea…

Pe fruntea lui Mironescu apăru o cută adâncă care se întinse în clipa următoare, prinzând în adâncimea ei marginea sprâncenelor. Era tulburat…

– Fusese un consemn pe care nu l-ai respectat. Atunci când am instalat telectronul cel nou şi convertizorul modificat - v-am spus – ţie şi lui Mihăiescu – că ziua experienţei decisive o vom fixa ulterior. Te iert însă, continuă zâmbind Mironescu, pentru că ai reuşit să filmezi un interesant fenomen ceresc şi că, în acelaşi timp, mi-ai verificat aparatul şi dispozitivele noi introduse

În urmă am fixat această zi pentru începutul lunii septembrie. Dar tu mi-ai răsturnat planurile… zâmbi Mironescu… mai bine-zis, mi-ai confirmat valabilitatea descoperirii mele înainte de vreme. Şi pentru asta îţi mulţumesc şi-ţi sunt chiar recunoscător. Mi-ai lămurit un punct de întrebare care mă chinuia în ultimul timp… spuse profesorul strângându-l de braţ afectuos pe Sergiu, de care se apropiase între timp.

Acesta se frământa neliniştit pe fotoliul său.

– Îmi pare extrem de rău… A fost necugetat…

– Nu face nimic… Vezi că spiritul tău de pasionat cercetător… până la urmă ţi-a folosit şi ai izbândit. Uite, Sergiule despre ce este vorba… Te-ai mirat desigur că te-am întrerupt de câteva ori în cursul povestirii tale. Eram însă nerăbdător să aflu dacă ai reuşit… mai bine-zis dacă am reuşit să obţinem viteza şi eficienţa necesară. Convertizorul de imagini pe care l-am folosit până nu de mult la telectron nu m-a mulţumit…

– Asta o ştiam… bănuiam… bâigui Sergiu.

– Mie îmi trebuia un dispozitiv care să-mi fixeze pe o

peliculă imagini excepţional de depărtate. Fotografia nu mă satisface... nu... nu. Ei, m-am gândit şi am calculat... şi iar am încercat şi azi aşa... mâine altfel, zâmbi Mironescu. De altfel, uite, am să-ţi explic totul cât se poate de clar. Vino mai aproape, Sergiule, şi, zicând aceasta, Mironescu se aplecă asupra biroului, unde aşternu în grabă câteva cifre, linii, ecuaţii, coordonate, într-un cuvânt o ţesătură ciudată pe care Sergiu o urmărea cu greu. Soluţia însă era mult mai simplă şi, deşi nu cunoştea amănuntele fiecărei lucrări efectuate sau chiar înţelesul adevărat al anumitor operaţii, pricepu în cele din urmă procedeul inventat de Mironescu şi-şi dădu seama că aparatul pe care-l declanşase adăuga o victorie nouă la lanţul descoperirilor marelui savant al cărui interlocutor era acum.

– ... şi, făcând să varieze un câmp electromagnetic transversal pe acest convertizor de imagini, am obţinut un dispozitiv de filmare a fenomenelor cereşti cu o viteză de aproximativ cinci mii de imagini pe secundă!...

– Cinci mii de imagini pe secundă?!

– Desigur. De altfel, imaginea exploziei cereşti pe care ai filmat-o nu putea fi prinsă decât cu viteze apropiate cu această cifră. Sergiule, dovada o avem aici. Aici, în tubul acesta, cât un degetar.

– Şi cum... cum aţi...?

– O clipă! întregul dispozitiv era secret şi amănuntele procedeului nu trebuiau dezvăluite decât în ziua confirmării. Observatorul din centrul condus de tine mi s-a părut cel mai potrivit. Poate pentru că erai şi tu acolo... Totul a fost făcut în taină... totul: construcţia... transportul... instalarea... ştii prea bine... Şi acum?... Ce facem cu asta?

Mironescu spusesa "asta" indicând, cu degetul brutal întins, cilindrul stingher de pe biroul său.

– N-am discutat cu nimeni, răspunse Sergiu. Am făcut fel de fel de presupuneri... de unul singur. Mi s-a părut cu

totul neverosimilă prima ipoteză pe care cm construit-o. Explozia unui planetoid… e explozie în spaţiul interastral… în orice caz nu e ceva care se petrece zilnic… O novă[8]? are alte caractere… se deosebeşte… în fine şi asta cade o dată cu… în fine… ieri… Spre seară când am văzut călătorind pe cer „luna” aceea ciudată…

– Da. Într-adevăr… ne-a uimit pe toţi, gândi Mironescu, amintindu-şi spaima bătrânei Matilda. Cât despre filmul şi imaginea prinsă de tine e greu să vorbim deocamdată. E greu să-i dăm o explicaţie… Iar despre satelitul acela de ieri…

Un zbârnâit înfundat tulbură convorbirea celor doi. Pe ecranul cu fluorescenţă verzuie care se afla pe biroul profesorului apăru din nou imaginea secretarei. Vocea ei, uşor transformată în aparat, se auzi distinctă:

– Tovarăşe profesor, îndrăznesc să vă tulbur deoarece aţi fost de câteva ori chemat. Vă caută Melbourne şi v-a mai semnalat San Francisco şi Greenwichul. Sunteţi aşteptat şi aici… profesorul Argintescu şi doctorul Kellog. Apoi ziariştii… toţi în legătură cu satelitul apărut aseară… spuse dintr-o răsuflare secretara.

– Bine, bine, vin îndată! răspunse supărat profesorul, închizând cu o mişcare nervoasă aparatul. „Satelitul”?! Nu ştim încă nimic şi ăştia au şi venit…

– Într-adevăr, ce fel de satelit e acela, tovarăşe profesor? Ce s-a întâmplat zilele astea?

Capitolul VII

MESAJUL INTERPLANETAR

– Ce fel de satelit e acela? Ce s-a întâmplat zilele astea, Sergiule? Ne-am zăpăcit cu toţii. Azi-dimineaţa şi

---

8 Novă – stea a cărei mărime variază.

uitasem să te întreb. Vorbeşte toată lumea… televizorul… filmele… lumea pe stradă, la facultate… ! spuseră Cela şi Jucu aproape în acelaşi timp.

Reîntors la soţii Şerban, Sergiu fusese primit eu o ploaie de întrebări.

Mai discutase o bucată de vreme cu Mironescu, dar apelurile repetate ale secretarei puseseră la cele din urmă capăt convorbirii. Îşi dădură întâlnire pentru aceeaşi seară, şi Sergiu se întorsese la prietenii săi, unde spera să se odihnească şi să se reculeagă după emoţia încercată în ultimele zile. Descoperirea lui fusese oarecum omologată de Mironescu şi din această cauză era mândru şi mulţumit de sine.

Dar, acum, avalanşa aceasta de întrebări cu care Cela şi Jucu Şerban îl înconjuraseră, de îndată ce le păşise pragul, îi tăie orice speranţă de odihnă.

Resemnat şi apărându-se cu braţele ridicate de busculada prietenească cu care cei doi îl împingeau spre fotoliul ce-i fusese destinat, Sergiu se dădu bătut.

– Lăsaţi-mă să respir… mi-e cald… mi-e sete… mi-e foame… spun tot, numai lăsaţi-mă o clipă să-mi revin.

Nu mai avusese răbdare să aştepte liftul prins undeva sus între etaje şi urcase cele câteva sute de trepte. Sergiu nu avea prea multe de spus. Cele câteva date elementare despre un satelit se puteau aplica şi în cazul de faţă, întrebarea era cu totul alta. Erau de altfel mai multe. Şi la acestea, deocamdată, Sergiu nu putea răspunde.

– Nu ştiu nici eu mai mult. Acum se fac cu febrilitate cercetări pe tot globul, toate observatoarele sunt în fierbere… radarele sunt în acţiune continuă.

– Poate e un satelit artificial? încercă Şerban.

– Nu. Exclus. Lansarea unui satelit artificial este cunoscută de reţeaua internaţională. Pe de altă parte, mărimea şi forma… nu, nu, hotărât că nu poate fi vorba de aşa ceva.

– Şi atunci? De unde a apărut? Aşa deodată?

– Nu poate să cadă peste noi? Zicea azi cineva că…

– Nu ştiu nici eu, repetă râzând Sergiu, restul îl pot bănui măcar… Supoziţii… mai mult sau mai puţin valabile. Poate a venit de undeva…

În lumea stelelor, în fine, în universul întreg, nimic nu este încremenit. Corpurile cereşti se nasc, cresc, îmbătrânesc, mor, ca şi noi de altfel, nu?

Ele se nasc din ceva, iar atunci când mor, se transformă în altceva. Din materia rară care umple spaţiile dintre stele se nasc nebuloase şi apoi corpuri cereşti mai dense. Şi tot aşa mai departe.

Materia este veşnică, continuă Sergiu zâmbind, deoarece cuvintele acestea îi aminteau de mimica îngrijitorului de la institut, ea nu poate fi nici creată şi nici distrusă, ci poate numai să treacă de la o înfăţişare la alta.

– Şi tu vrei să dai a înţelege prin aceasta că satelitul ăsta s-a născut din altul… sau din altceva… din ce anume… din praf… din…?

– De ce nu din praf? Din praf interstelar. Noi cum ne-am născut?

– Noi?

– Adică pământul ăsta al nostru. Tu ce crezi, Jucule? Noi cum ne-am născut?

– Ne-am rupt din soare…

– Ei… Puruşa! îngână Sergiu râzând, gândindu-se la legenda hindusă citata de Mironescu.

– Ce-ai zis? Cum Ce?

– Nimic. Voiam numai – dacă îmi permiţi – să te contrazic şi am să înfrunt riscul de a vă face o lecţie despre naşterea planetelor, mai bine zis despre concepţia cosmogonica[9] modernă… O să trebuiască să te

9 Cosmogonie – ştiinţa cu privire la naşterea corpurilor cereşti.

prelucrez…

Jucu şi Cela izbucniră amândoi în râs.

– Da, mă las prelucrat, dar pun o condiţie… Să trecem alături şi s-o rugam pe Cela să ne facă o cafea neagră aşa cum ştie numai ea, termina Şerban clipind şiret din ochi către Sergiu.

– Se aprobă… se aprobă… întări Cela.

Peste câteva minute, Jucu Şerban trăgea cu poftă dintr-o ţigară groasă, iar Cela se cuibărise pe un fotoliu în dreptul ventilatorului, care se învârtea continuu aruncând în cameră o avalanşă de aer răcoros care-i învăluia pe cei trei.

– Cu trei secole înainte de era noastră, începu Sergiu, Aristarc din Samos a îndrăznit să tulbure liniştea zeilor sau cel puţin aceasta a fost acuzaţia de căpetenie care i s-a adus atunci. El s-a gândit că pământul şi planetele se învârt atât în jurul lor cât şi în jurul soarelui. Ideea lui foarte nebuloasă pe atunci, a fost reluată pe baze ştiinţifice cam peste… două mii de ani. Nicolai Copernic stabileşte atunci că pământul, departe de a fi un corp ceresc excepţional, care ocupă o poziţie specială în univers, nu e decât o planetă banală, ca oricare alta, şi supusă aceloraşi legi ale naturii. Cela, mă urmăreşti?…

– Cu foarte multă atenţie… Cu multă plăcere chiar…

– Aşaaa! Mai târziu Giordano Bruno şi Galileo Galilei, în secolele al XVI-lea şi al XVII-lea demonstrează că soarele, la rândul său, este o stea obişnuită şi că astfel de stele mai există multe.

Ulterior, descoperirea teoriei cinetice a gazului, a termodinamicei statice, teoria cuantelor, toate au permis eşafodarea umor ipoteze care par cele mai probabile.

– Şi care sunt astea? Hai, că ne ţii cu sufletul la gură… interveni Şerban.

– Se crede că la un moment dat în universul care a existat şi există dintotdeauna, sublinie Sergiu cu degetul îndreptat caraghios spre Şerban, un nor vast de praf şi

de gaz dintr-o regiune neocupată a căii laptelui a fost comprimat de radiaţiile puternice emise de o serie de stele mari din apropiere.

După aceea, forţele gravitaţii universale accelerează fenomenul şi din această masă uriaşă alcătuită prin comprimarea de gaze şi praf interstelar apare soarele.

– Galben şi mare ca un turkestan? Cum e acum? întrebă Şerban zâmbind.

– Cam aşa. Apare şi începe să emită lumină şi căldură.

– Spune, astronomule, ce şanse avem? Soarele ăsta are să ne mai încălzească mult sau ne pomenim într-o zi că se răceşte şi îngheţăm cu toţi aici? glumi Şerban.

– Cât despre asta. Deocamdată, poţi dormi liniştit. Soarele este o sursa nesecată de energie. De multe miliarde de ani emite o cantitate enormă de căldură şi lumină.

– Ca o centrală atomo-electrică, interveni Cela.

– Ca o centrală atomo-electrică, spuse zâmbind Sergiu. Da! În fine, depinde de imaginea pe care ţi-ai format-o despre o centrală electrică. Eu socot că ar fi necesare vreo 200 milioane de miliarde de centrale de acest fel şi încă din cele mai puternice.

– Atunci, trebuie să fie cald bine de tot acolo sus.

– Cald, cald. În interiorul soarelui, unde se produc reacţiile nucleare, temperatura atinge aproximativ 20 milioane de grade. Principiul după care se produce această energie nu e chiar atât de simplu şi n-are rost să vă adorm cu formule chimice. Şi aşa mi se pare că Cela aţipeşte, nu?

– Deloc, deloc! sări de la locul ei aceasta. Închid ochii numai pentru că aşa te pot urmări mai bine şi-mi pot imagina cam ceea ce trebuie să fie acolo. Povesteşte mai departe. Ai rămas la formarea celorlalte planete…

– Am rămas, ce-i drept, acolo, dar întrebarea lui Jucu arată că el consideră soarele drept un simplu bolovan de jeratic galben, care, de acolo de unde stă cocoţat, nu

face altceva decât să ne încălzească…

– Uite ce se întâmplă, stimate astronom, sări înţepat Şerban, cunoştinţele mele sunt cele necesare unui simplu "particular" în ale astronomiei. Dar cunoştinţele acestea, aşa sumare cum sunt ele, nu-mi dau dreptul să mă gândesc că soarele ar putea să ne răcească? termină el cu ironie.

– Şi totuşi, zâmbi Sergiu. Ai pus punctul pe i. Într-o zi călduroasă de vară ne răcim limonada într-un frigider cu foto-transistori care folosesc lumina solară…

– Bine… asta… cam aşa e… murmură încurcat Şerban. Să mă ierţi dacă te întrerup pentru o clipă… Aş bea ceva rece. Cela, vrei să fii atât de bună, se adresă el soţiei sale, care, cu ochii închişi, asculta cu deosebit interes discuţia celor doi. Aceasta se ridică leneş şi ieşi din odaie.

– Dar să nu povesteşti nimic, îl ameninţă ea pe Sergiu din uşă, până nu viu şi eu.

Peste câteva clipe, toţi trei sorbeau cu nesaţ dintr-o limonadă rece şi acrişoară, turnată în pahare lunguieţe, aburite.

– Acum, dă-i drumul, spuse Şerban, după ce-şi umplu din nou paharul golit pe nerăsuflate.

– Să continuăm atunci cu celelalte planete…

În jurul soarelui, format după cum v-am spus, va începe să graviteze un alt nor de praf şi gaz care se îmbucătăţeşte în vârtejuri diferite şi aşa iau naştere… continuă Sergiu.

– Planetele… izbucni triumfătoare Cela, din colţul ei.

– Nu, nu. Protoplanetele. Apoi se produc o altă serie de fenomene chimice: creşte căldura, carbonul se transformă în carbură de fier, gazele se pierd în spaţiile interplanetare şi aşa mai departe. Între elementele ce au rămas în atmosfera pământului au loc alte serii de combinaţii şi în cele din urmă apare fotosinteza şi viaţa…

– Şi fotosinteza?

– Asta în numărul viitor, onorabili ascultători… acum cred că e timpul să plec. S-a întunecat şi trebuie să mă întâlnesc din nou cu Mironescu.

– Dar ce tot puneţi voi la cale?

Sergiu nu-i mai asculta însă. Strângându-le mâna în graba, îşi luă rămas bun şi se îndreptă spre locul de întâlnire, unde avea să asiste la un spectacol interesant.

*

*   *

Profesorul Mironescu întoarse, obosit, ultima foaie de hârtie pe care scrisul său mărunt se amestecase cu formulele şi schiţele aruncate în grabă, una lângă alta. Apasă cu mâna întinsă dosarul gros şi-l netezi gânditor. Sprijinindu-şi capul în palme, îşi acoperi uşor ochii şi râmase aşa, încercând să-şi adune gândurile.

În biroul unde lucra se lăsase întunericul, şi liniştea era tulburată, din când în când, de zumzetul vătuit al ventilatorului din plafon. Aerul condiţionat, aşa cum îl arunca în valuri instalaţia obişnuită, i se păruse la un moment dat greoi, uscat. Se simţise cuprins din nou de una dintre migrenele sale atât de obişnuite; lăsase să alunece geamul larg şi declanşase mecanismul ventilatorului. Aerul proaspăt îi făcuse bine. Durerea de cap începea să se destrame; rămăsese doar cu tensiunea aceea puternică din ceafă, care îl necăjea de multe ori, şi cu o senzaţie de slăbiciune intensă.

O pală de lumina care-l prinse în mijlocul ei îl făcu să tresară şi să-şi descopere ochii. Ridică încet capul şi o zări, în pragul uşii, pe secretara sa, care venise să-i vorbească:

– Vă aşteaptă cineva… Nu credeam că mai sunteţi aici…

Ridicându-se în picioare, Mironescu întinse leneş braţul şi făcu să se reverse în odaie o lumina albastră-argintie.

– Să intre… De altfel, am terminat…

Sergiu Turtureanu păşi grăbit pragul în timp ce secretara se depărta.

– Bună seara, Turturene, îl întâmpină Mironescu, să nu crezi c-am uitat. În câteva clipe… Era de altfel şi timpul…

Mai spuse câteva cuvinte pe care însă le adresă de astă-dată aparatului de pe birou, pe ecranul căruia luminiţa verde începuse să joace din nou.

– Totul e pregătit… să mergem.

Ieşiră împreună.

Când păşi dincolo de poarta groasă, masiva, care se deschise singură şi lunecase greoi de o parte, Sergiu simţi cum un tremur uşor îi cuprinde bărbia. Se stăpâni însă, şi curiozitatea îl făcu să nu mai aibe alt gând decât acela de a reţine cât mai multe din cele ce urmau.

Profesorul îi promisese în cursul dimineţii că avea să-i prezinte semnalizatorul interplanetar în funcţiune. Şi se ţinuse de cuvânt. Aşteptarea lui Sergiu fusese însă în parte înşelată. De unde crezuse că dincolo de uşa grea va paşi într-un laborator spectaculos, în care zeci de aparate, de forme şi mărimi variate se vor împleti cu jocuri de lumini violent colorate, acum rămăsese oarecum dezamăgit.

Pătrunse, precedat de profesor, într-o cameră obişnuită, care se deosebea doar prin faptul că pereţii goi păreau a fi dintr-un material cu totul special, de o culoare şi consistenţă ciudata. O linişte profundă îi întâmpină, iar paşii, pe care Sergiu credea că-i va auzi răsunând pe dalele albastre, nu făcea niciun zgomot. Părea că umbla pe o podea de pâslă. Lângă un mare tablou de comandă de culoare albă, în faţa mesei pe care se întindeau armate întregi de butoane, ace indicatoare şi becuri, se afla unul dintre asistenţii profesorului

– Începem. Transmiţi la fel ca şi aseară…

De data asta însă Sergiu nu aştepta degeaba. Pe unul din cele patru ecrane mari pe care apăreau semnalele luminoase ce se transmiteau departe, în spaţiile

interastrale, se ivise imaginea unui copil… În acelaşi timp, pe al doilea ecran, tremurau, desluşindu-se din ce în ce mai clar, câteva litere…

– C… o… p… i.. l… Apoi, pe ecran, apărură pe rând un stejar bătrân, o pasăre în zbor… Şi, în timp ce imaginile se succedau, o voce baritonală, profundă, le însoţea exemplificând fonic.

Mesajele spre planetele locuite continuau ca în fiecare seară… Şi Mironescu avea să întârzie din nou la masă spre supărarea bătrânei Matilda.

(Continuare în numărul 26)

Rugăm cititorii să ne trimită impresiile şi sugestiile lor asupra lucrărilor publicate în colecţia noastră pe adresa Bucureşti, Raionul I. V. Stalin, Casa Scînteii, Piaţa Scînteii Nr. 1, Redacţia revistei „Ştiinţă şi tehnică". Telefon 7.60.10 int. 1571-1164.

Colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice" apare la 1 şi 15 ale fiecărei luni, în 32 pagini, preţul de 1 leu exemplarul.

Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii.

Preţul abonamentelor:

3 luni	6 lei
6 luni	12 lei
1 an	24 lei

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ - PREŢUL 1 LEU